

Tietokilpailu 3 Seksuaalirikoksen tunnistaminen ja avun hakemisen tärkeys

Tähän tietokilpailuun on kerätty kysymyksiä seksuaalirikoksiin ja rikosprosessiin liittyen. Tietokilpailun voi pitää pienryhmissä tai yksittäin. Oikeat vastaukset on hyvä käydä yhdessä koko ryhmän kanssa läpi.

- 1) Mitä tarkoittaa piilorikollisuus?
 - a. Piilorikokset tehdään kulman takana
 - b. Piilorikokset ovat rikoksia, jotka eivät tule viranomaisten tietoon
 - c. Piilorikokset tehdään uhrilta salaa

- 2) Voiko toista kosketella, jos toinen ei sitä halua?
 - a. Kyllä, ajan kanssa se siitä lämpenee
 - b. Kyllä, se esittää vain vaikeasti tavoiteltavaa
 - c. Ei, ketään ei saa kosketella ilman lupaa

- 3) Milloin rikoksen uhrin kannattaa hakea apua?
 - a. Ei apua kannata hakea ollenkaan
 - b. Voi ensin yrittää pärjätä omillaan
 - c. Apua kannattaa hakea aina ja mahdollisimman nopeasti

- 4) Saako sammunutta kaveria kosketella seksuaalisesti?
 - a. Kyllä, hän tykkää siitä kuitenkin
 - b. Ei, koska toinen ei pysty kertomaan omaa tahtoaan
 - c. Vain silloin, jos toinen on aikaisemmin näyttänyt kiinnostustaan

- 5) Mitä tarkoittaa Grooming?
 - a. Seksuaalisen hyväksikäytön valmistelua
 - b. Groove musiikissa käytetty soitin
 - c. Seksuaaliväritteinen tanssilaji

- 6) Tyttö lähettää pojalle itsestään alastonkuvan, saako poika jakaa kuvan kavereille?
 - a. Kyllä, jos seurustellaan
 - b. Ei saa, kuvaa ei saa levittää eteenpäin
 - c. Kyllä, jos tyttö ei sitä saa tietää

- 7) Voiko poika joutua seksuaalirikoksen uhriksi?
 - a. Ei, pojat eivät joudu rikoksen uhriksi koskaan
 - b. Kyllä, kuka tahansa voi joutua rikoksen uhriksi
 - c. Vain, jos poika on humalassa

- 8) Onko raiskauksen yrittäminen rikos?
 - a. Kyllä, raiskauksen yrittäminen on rikos
 - b. Ei, koska seksiä ei tapahtunut
 - c. Ei, kyllä sitä voi vähän yrittää

- 9) Kenellä on vastuu, kun on tapahtunut seksuaalirikos?
- Vastuu on uhrilla, hän on itse sallinut tapahtuneen
 - Vastuu on aina tekijällä
 - Vastuu ei ole kenelläkään
- 10) Onko tärkeää mennä lääkäriin seksuaalisen väkivallan jälkeen?
- Ei, lääkärissä ei tarvitse käydä, jos ei ole vammoja
 - On tärkeää, ja lääkärintodistusta saatetaan tarvita mahdollisessa rikosprosessissa
 - On, vain lääkäri voi tehdä rikosilmoituksen
- 11) Mitä kaveri voi tehdä, jos ystävä on joutunut rikoksen uhriksi?
- Luvata pitää salaisuus, eikä koskaan puhua siitä enää
 - Tukea ja ohjata ystävä avun piiriin, esimerkiksi Rikosuhripäivystykseen
 - Vaihtaa kaveria
- 12) Mitä, jos ei muista kaikkea rikostapahtumasta?
- Se ei haittaa, poliisin tehtävä on selvittää tapahtunut
 - Pitää harjoitella muistamista
 - Pitää keksiä unohtuneet asiat ja valehdella
- 13) Voiko tehdä rikosilmoituksen, vaikka ei tiedä tekijää?
- Kyllä, poliisin tehtävä on selvittää rikoksen tekijä
 - Ei, poliisi ei tutki, jos ei ole valokuvaa tekijästä
 - Ei, poliisilla on muitakin kiireitä
- 14) Mitä Rikosuhripäivystys tekee?
- Kirjoittaa sarjakuvia rikoksista
 - Auttaa rikoksen uhrin, hänen läheisiään ja rikosasiassa todistavia henkilöitä
 - Selvittää rikosten tapahtumia
- 15) Miten rikosilmoitus tehdään?
- Millä tahansa poliisiasemalla tai vähäisemmissä rikoksissa internetissä tai puhelimitse
 - Vain käymällä oman paikkakunnan poliisiasemalla
 - Vain soittamalla hätäkeskukseen
- 16) Onko seksuaaliväkivallan uhrilla oikeus oikeusavustajaan?
- Ei, uhrilla ei ole oikeutta oikeusavustajaan
 - Kyllä, uhrilla on oikeus saada oikeusavustaja
 - Ehkä, jos oikeusavustajalla on aikaa
- 17) Voiko rikosilmoituksen tehdä alle 15-vuotiaasta tekijästä?
- Ei, koska rikosoikeudellinen vastuu alkaa vasta 15-vuotiaana
 - Ei, mutta hänen vanhemmistaan voi
 - Kyllä, sillä alle 15-vuotias on tekemästään rikoksestaan korvausvelvollinen

18) Toimiiko Rikosuhripäivystys valtakunnallisesti?

- a. Kyllä, Rikosuhripäivystyksellä on noin 30 palvelupistettä ympäri Suomea
- b. Ei, Rikosuhripäivystyksellä on vain yksi toimisto Turussa
- c. Ei, Rikosuhripäivystys toimii vain Ruotsissa

19) Vanheneeko rikos koskaan, jolloin siitä ei voida enää syyttää ja tuomita?

- a. Esimerkiksi murha ei vanhene koskaan, mutta suurin osa rikoksista vanhenee tietyissä ajoissa
- b. Kaikki rikokset vanhenevat jossain kohtaa
- c. Mikään rikos ei vanhene koskaan

20) Mikä on Rikosuhripäivystyksen tukihenkilön rooli rikosprosessissa?

- a. RIKUn tukihenkilö toimii uhrin apuna ja tukena rikosprosessin kaikissa vaiheissa
- b. RIKUn tukihenkilö toimii tuomarin avustajana
- c. RIKUn tukihenkilö jakaa peruukit oikeudenkäyntiä varten

Tietokilpailu 3 vastaukset

- 1) B, Piilorikos on rikos, josta uhri ei tee ilmoitusta viranomaiselle eikä tapahtuma tule viranomaisen tietoon.
- 2) C, Toista ei voi kosketella, jos hän ei sitä itse halua ja ilmaisee kieltäytymisensä. Kyseessä voi olla tällöin seksuaalinen ahdistelu.
- 3) C, Apua kannattaa hakea aina ja mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen.
- 4) B, Toista ei saa koskaan kosketella ilman lupaa, eikä toisen tiedottomuutta saa käyttää hyväkseen esimerkiksi seksin harrastamisessa.
- 5) A, Grooming tarkoittaa lapsen valmistelemista seksuaaliseen hyväksikäyttöön. Alkaa usein netissä, esimerkiksi kuvien kommentoimisella ja yhteyden luomisella. Toiminnan tavoitteena on päästä seksuaaliseen kontaktiin tai saada lapsi toimimaan seksuaalisella tavalla. Kyseessä on rangaistava teko.
- 6) B, Kuvaa ei saa jakaa kavereille. Kuvan jakaminen ilman lupaa, loukkaa tytön yksityisyyttä ja se voi täyttää rikoksen tunnusmerkistön.
- 7) B, Kyllä pojat voivat joutua seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi. Poikia ei aina osata ajatella uhreina, jolloin asia jää helposti huomaamatta.
- 8) A, Raiskaus ja sen yritys ovat laissa kiellettyjä.
- 9) B, Vastuu on aina tekijällä. Uhrin toiminta (pukeutuminen, mahdollinen päihteidenkäyttö ja mukaan lähteminen) ei tee hänestä syyllistä seksuaaliseen väkivaltaan eikä vähennä seksuaalista itsemääräämisoikeutta.
- 10) B, On tärkeä mennä mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen lääkäriin. Lääkärintodistusta voidaan tarvita mahdollisessa rikosprosessissa.
- 11) B, Kaverina voi tukea ja ohjata ystävääsi hakemaan apua esimerkiksi Rikosuhripäivystyksestä. Kaverina voi kuunnella, lohduttaa ja tehdä yhdessä mukavia asioita. On tärkeää uskoa uhriksi joutunutta kaveria.
- 12) A, Aina ei tarvitse muistaa kaikkea tapahtumista. Rikosilmoituksen voi silti tehdä ja poliisi selvittää rikokseen liittyvät asiat.
- 13) A, Kyllä voi. Poliisin tehtävä on selvittää rikoksen tekijä. Vaikka tekijää ei saataisi selville, voi uhrilla olla silti mahdollisuus korvauksiin ja tarvitsemaansa apuun.
- 14) B, Rikosuhripäivystyksen tehtävänä on auttaa rikoksen uhreja, heidän läheisiään tai rikosasiassa todistavia. RIKU tarjoaa käytännön neuvoja ja tukea sekä tietoa rikosasioissa.

- 15) A, Rikosilmoituksen voi tehdä millä tahansa poliisiasemalla tai vähäisemmissä rikoksissa internetissä tai puhelimitse.
- 16) B, Seksuaaliväkivallan uhrilla on oikeus oikeusavustajaan. Laissa seksuaalirikoksen uhrilla on erityisasema ja hänellä on mahdollisuus saada oikeusavustaja valtion varoista.
- 17) C, Alle 15-vuotias on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingot.
- 18) A, Rikosuhripäivystys toimii valtakunnallisesti ympäri Suomea.
- 19) A, Rikoksen vakavuus vaikuttaa syyteoikeuden vanhenemiseen. Syyte vanhenee tietyssä ajassa, jos sitä ei nosteta. Kuitenkin syyteoikeus rikoksesta, josta kovin rangaistus on elinkautinen, ei vanhene koskaan. Sellaisia rikoksia ovat esimerkiksi murha ja sotarikos.
- 20) A, RIKUn tukihenkilö on tukena koko rikosprosessin ajan esimerkiksi rikosilmoituksesta oikeudenkäyntiin, jos uhri haluaa.